

DOM

afsagt den 6. januar 2009

SS 2759/2008

Anklagemyndigheden
mod

Tiltalte ApS

SE nr.

Adresse 1

8800 Viborg

Tiltalen og parternes stilling

Tiltalte ApS er tiltalt for overtrædelse af:

Arbejds miljølovens § 82, stk. 1, nr. 1, jf. stk. 4, nr. 1, og jf. § 86, for overtrædelse af § 38, stk. 1, og Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 1502 af 21. december 2004 om asbest § 36, stk. 1, nr. 1, jf. stk. 2, for overtrædelse af § 24, jf. § 7, stk. 1 og stk. 2, samt § 17, stk. 1, ved, at arbejde med renovering af varme anlægget på Skole 1, Adresse 2, i Viborg den 2. november 2006 og i en periode forud herfor ikke var tilrettelagt eller blev udført sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt, idet selskabets ansatte foretog demontering af dels rør med isoleringsmateriale, bestående af kiselgur indeholdende asbest omkring og dels isoleringsmateriale alene, uden at arbejdet var tilrettelagt eller blev udført efter reglerne i asbestbekendtgørelsen, uagtet selskabet havde haft en mistanke, der ikke var blevet afkræftet, om, at kiselguren indeholdt asbest,

- idet man ikke i videst muligt omfang havde sikret, at de ansatte og andre personer på arbejdspladsen og i omgivelserne var sikret mod udsættelse for støv indeholdende asbest, da der ikke blev anvendt en arbejds metode, der begrænsede støvudviklingen mest muligt,

- idet man skar isoleringen fri ved brug af en vinkelsliber samt almindeligt håndværktøj uden foranstaltninger mod støvudviklingen og ved, at man lod noget af isolerings materialet falde ned på gulvet, hvor man færdedes, hvorved det asbestholdige støv blev spredt

- samt ved, at selskabets ansatte ikke bar personlige værnemidler i forbindelse med arbejdet i form af støvafvisende arbejdstøj, hovedbeklædning samt åndedrætsværn, hvorved der var fremkaldt fare for helbredsskader.

Anklagemyndigheden har nedlagt påstand om bødestraf.

Tiltalte har nægtet sig skyldig.

Sagens oplysninger

Anklageskrift er modtaget den 1. september 2008.

Der er under sagen afgivet forklaring af tiltalte og vidneforklaring af ingeniør [Vidne 1], c/o [Virk.], og [Vidne 2], c/o Arbejdstilsynet.

Der har været fremlagt forbudsbrev af 6. november 2006 fra Arbejdstilsynet til tiltalte.

Tiltalte har forklaret, at han er direktør i det tiltalte selskab og ejer 50 % af anparterne. Han har været anpartshaver og direktør siden selskabet blev stiftet i 2001. Han er uddannet blikkenslager og blev i slutningen af 80'erne autoriseret vvs-installatør. Det tiltalte selskab har ikke fjenelse af isoleringsmateriale som et kerneområde. Han har aldrig tidligere arbejdet med asbest. Han er meget opmærksom på, at der i ældre installationer kan være anvendt asbestholdigt materiale. Såfremt det tiltalte selskab skal udføre et arbejde, som involverer arbejde med asbestholdigt materiale, antager det tiltalte selskab et andet firma til at håndtere asbesten og rydde op med videre. Vedrørende arbejdet på [Skole 1] blev der lavet et udbudsmateriale af ingeniørfirmaet [Virk.] og arkitektfirmaet Quattro A/S. Der var et forhåndsmøde, hvori vidnet deltog sammen med ingeniør [Vidne 1] fra [Virk.]. Han spurgte [Vidne 1], om der var asbest eller kiselgur i isoleringen. [Vidne 1] svarede, at han kunne ikke se, hvor det skulle være. Vidnet sagde så "hva' så" og [Vidne 1] sagde, at han ikke troede, at der var asbest i isoleringen. Vidnet foretog herefter ikke yderligere undersøgelser af, om der var asbestholdigt materiale i isoleringen. Det tiltalte selskab afgav herefter tilbud. Tilbudet indeholder et standardforbehold om, at tilbudet er eksklusiv asbestfjernelse. Der er 7 ansatte i det tiltalte selskab, og det var 2-3 ansatte, der lavede varmeinstallationen på [Skole 1]. Det tog omkring 3-4 måneder. Vidnet var på byggepladsen nogle gange, men kun hvis der var særlige problemer. Ingen af de ansatte nævnte, at de havde fundet betænkelige forhold, som skulle undersøges nærmere. Han har tidligere sagt til de ansatte, at de ikke skulle røre ved noget unormalt. Hverken vidnet eller nogen af de øvrige ansatte har været på et særligt asbestkursus. Ingeniørfirmaet [Virk.] skulle varetage sikkerhed og sundhed på byggepladsen. Han regnede derfor med at sikkerheden var i orden. Arbejdstilsynet var på besøg på arbejdspladsen 3 gange. Han var ikke tilstede under besøgene, men har hørt fra de ansatte, hvad der skete. Det var først ved det tredje besøg, at Arbejdstilsynet påtalte, at der var asbestholdigt materiale i isoleringen. Han har ikke kendskab til den undersøgelsespligt, der fremgår af asbestbekendtgørelsens § 24. Tiltalte har aldrig tidligere været involveret i en sag om overtrædelse af arbejdsmiljøloven.

Ingeniør [Vidne 1] har som vidne forklaret, at han er ansat som ingeniør i [Virk.]. Der er ca. 4500 ansatte ialt i [Virk.]. Det var hans opgave at udarbejde udbudsmaterialet vedrørende renoveringen af varemangelaget på

Skole 1 Der var tale om en mindre opgave. Arbejdet blev herefter sendt i licitation, og det tiltalte selskabs tilbud blev antaget. Han husker ikke, at **Person 1** har spurgt ham, om der var asbest i isoleringsmaterialet. Forholdt rapport af 16. maj 2007, side 2 nederst, har vidnet forklaret, at det godt kan passe, at han har forklaret det sådan til politiet. Der vil typisk være asbest i det meste af isoleringsmaterialet i bygninger fra perioden 1922-26. Det var en fejl, at han ikke undersøgte, om der var asbest i isoleringsmaterialet i varmeinstallationerne på **Skole 1**. Han burde have beskrevet dette i udbudsmaterialet, således at tilbudsgiverne kunne tage højde for det i deres pris. Det er dyrere at arbejde med asbest. Han har flere gange været ude for, at en vvs-installatør har påpeget, at der kunne være asbest i isoleringsmaterialet. Han har ikke modtaget nogen henvendelse fra **Tiltalte ApS'** ansatte om dette spørgsmål under arbejdets udførelse. **Virk.** har vedtaget en bøde på 40.000 kr. i denne sag. Hvis han ved sin undersøgelse havde fundet asbest i isoleringsmaterialet, ville **Virk.** have fået et andet firma til at fjerne asbesten, inden vvs-firmaet gik igang med arbejdet.

Vidne 2 har som vidne forklaret, at han har været ansat som tilsynsførende i Arbejdstilsynet i ca. 11 år. Han er uddannet elektriker og fysioterapeut. Arbejdet på **Skole 1** hørte under hans daværende tilsynsområde. Han har deltaget i 2 besøg på arbejdspladsen. Den første gang besøgte han arbejdspladsen sammen med en kollega i forbindelse med en landsdækkende kampagne "Arbejde i højderne". De konstaterede, at det opsatte stillads ikke var i orden og gav et påbud om standsning af arbejdet. På dette tidspunkt var der ikke arbejde i gang på fjernvarmerørene. Han konstaterede ikke, at der på dette tidspunkt blev skåret i isoleringsmaterialet omkring rørene. Den 2. november 2006 gennemførte han sammen med en ny kollega et kontrolbesøg på **Skole 1**. Han kunne da konstatere, at det tiltalte selskabs ansatte arbejdede med fjernvarmerørene, og at der lå isoleringsmateriale, der var skåret i stykker. Han kunne se, at der var pillet i isoleringen, som lå på gulvet. Forevist fotoserie 1-14 har vidnet forklaret, at man ikke kan se, om der er asbest i kiselguren. Man kan se kiselguren, som er en lerart. Kiselgur blev tidligere typisk anvendt i forbindelse med isolering af bøjninger og knæk i fjernvarmerør. Der blev typisk brugt 10-15 % asbestfibrer i den kiselgur, som blev anvendt ved isolering af bøjninger og knæk for at binde kiselgurlet sammen. På de lige strækninger blev der isoleret med andet materiale. Asbestfibre er farlige, fordi de ikke er nedbrydelige og sætter sig i lungerne og danner arvæv og ødelægger vævet. Når vidnet som her bemærker kiselgur på fjernvarmerør, reagerer han ud fra sin erfaring om, at 99,8 % af de tilfælde hvor der er anvendt kiselgur som isoleringsmateriale, er der anvendt asbest i forbindelse med isolering af bøjninger og knæk i fjernvarmerørene fra den tid. Et vvs-firma bør efter hans opfattelse være bekendt med, at man i gamle fjernvarmerør i 99,8 % har brugt asbest med kiselgur til isolering af bøjninger og knæk. Da han fandt ud af, at der var mistanke om, at der var asbest i kiselguren i isoleringsmaterialet på fjernvarmerørene, ryddede de arbejdspladsen og herefter undersøgte **Virk.** materialet. Mistanken om asbest blev bekræftet, og så blev der ryddet op og

gjort rent på **Virk.'s** regning. Ved sit første besøg på arbejdspladsen, mødte han ingen ansatte i det tiltalte selskab.

Tiltalte er ikke tidligere straffet.

Rettens begrundelse og resultat

Efter **Vidne 1's** forklaring må det lægges til grund, at **Virk.** som havde udarbejdet udbudsmaterialet vedrørende renoveringen af varme-anlægget på **Skole 1** ved en fejl undlod at undersøge, om isoleringsmaterialet indeholdt asbest og, at **Virk.** på dette grundlag har vedtaget en bøde på 40.000 kr. for overtrædelse af arbejdsmiljølovgivningen. Efter **Person 1's** forklaring må det lægges til grund, at tiltalte var klar over, at der i ældre installationer kan være anvendt asbestholdigt materiale. På denne baggrund kan det efter **Person 1's** forklaring videre lægges til grund, at det tiltalte selskab var meget opmærksomme på, at der i mange ældre varmeinstallationer er anvendt asbestholdigt materiale og, at denne generelle mistanke blev afkræftet under en samtale med **Vidne 1**.

Efter **Vidne 2's** forklaring sammenholdt med de fotografier, som vidnet optog på byggepladsen den 2. november 2006 må det lægges til grund, at det for tiltaltes ansatte på byggepladsen måtte stå klart, at fjernvarmerørene var isoleret med kiselgur, at kiselguren i bøjninger og knæk kunne være tilsat asbestfibre og, at de fortsatte arbejdet med at fjerne isoleringsmaterialet uden at iagttage bestemmelserne i asbestbekendtgørelsen, herunder § 7, stk. 1 og stk. 2 og § 17, stk. 1. Efter **Vidne 2's** forklaring finder retten det endvidere godtgjort, at den frigørelse af asbestfibre, som fandt sted under tiltaltes ansattes arbejde med at frigøre isoleringsmaterialerne udgjorde fare for helbredet hos de personer, som foretog arbejdet eller som færdedes på arbejdspladsen. Tiltalte findes herefter i det hele skyldig i overensstemmelse med anklageskriftet.

Straffen fastsættes efter arbejdsmiljølovens § 82, stk. 1, nr. 1, jf. stk. 4, nr. 1, og jf. § 86, for overtrædelse af § 38, stk. 1, og Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 1502 af 21. december 2004 om asbest § 36, stk. 1, nr. 1, jf. stk. 2, for overtrædelse af § 24, jf. § 7, stk. 1 og stk. 2, samt § 17, stk. 1, til en bøde på 40.000 kr. Retten har herved lagt vægt på forholdets karakter, arbejdets forventede varighed og på, at retten modtog anklageskrift den 1. september 2008 og, at det første berammede retsmøde den 2. december 2008 blev udsat som følge af, at tiltalte på dette tidspunkt havde anmodet om beskikkelse af forsvarer.

Der fastsættes ingen forvandlingsstraf.

Thi kendes for ret:

Tiltalte ApS

straffes med en bøde på 40.000 kr.

Tiltaalte skal betale sagens omkostninger.

Dommer